

Av Landsmålsarkivets frågelistor äro till januari 1930 följande tryckta:

1. MJÖLKHUSHÅLLNING.
2. TRÖSKNING.
3. PERSONERNA I GÅRDEN OCH BYN.
4. HIMLAVALVET OCH VÅDERLEKEN.
5. TID OCH TIDSINDELNING.
6. BRÄNNVINSBRÄNNING.
7. LÖV- OCH MOSSTÄKT.
8. GRUVOR.
9. RENLIGHET.
10. TILLTAL OCH HÅLSNINGAR.
11. HANDEL OCH LIVET PÅ FÄRDVÄGAR.
12. FÅBODVÅSEN.
13. ELD OCH ELDGÖRNING.
14. BIN OCH BISKÖTSEL.
15. HÅGNADER.
16. BRÖDET OCH DESS TILLREDNING.
17. KOLNING.
18. TJÄRBRÄNNING.
19. NÖDBRÖD.
20. SKOR OCH SKOTILLVERKNING.
21. STRUMPOR, VANTAR M. M.
22. TRÅSLÖJD.
23. BYSMIDE OCH HOVSLAGERI.
24. SKIDOR, SNÖSKOR, SKRIDSKOR.
25. SLÅTTER.
26. HYTTOR.
28. IDROTTSLEKAR I.
29. RÖRELSE.
30. VATTEN OCH VATTENDRAG.
31. UPPFOSTRAN.

Under förberedelse äro:

27. JORDENS BEARBETNING.
32. GÅTOR.
33. BYGDER OCH ORTER SAMT DERAS INVÅNARE.
34. FOLKTRO OCH FOLKTRADITIONER RÖRANDE BERGSBRUK.
35. TALA OCH TIGA.

Dessutom äro under förberedelse, under medverkan från andra institutioner och från enskilda, frågelistor rörande djurkroppen, människokroppen, kroppsliga livsyttningar hos människor och djur, människokroppens sjukdomar, barnet, dopet, äktenskapet, förflyttning, idrottslekar II, syntax m. fl.

30. VATTEN OCH VATTENDRAG

TIERP 1930
Tierps Tryckeri Aktiebolag

Vatten och vattendrag.

Några begreppsgrupper, som kunde väntas införda i föreliggande frågelista, torde komma att återfinnas i andra listor. Så t. ex. skola ord och uttryck av typen 'röra i vatten' etc. behandlas i en lista om förflyttning. Beteckningar för sjömärken, fyrar o. d. föras till en lista om sjöfart. Vissa grupper av folkloristiska frågor, som stå i samband med begreppet vatten torde komma att behandlas i särskild frågelista.

Särskilt bör framhållas önskvärdheten av att besvararna av listan ej försumma att anteckna de många bildliga ord och uttryck, som under behandling av hithörande terminologi framställa sig för minnet. Som exempel på dylika beteckningar må nämnas följande: det är så sjögigt (stökigt) här i dag, våta sig 'ta en sup', stort som Ålands hav, det flödar väl i mina bäckar också någon gång, det är närmare bäcken än säcken (om dåligt kaffe), nu får du ta i sjön efter grötvätan.

I. Vatten.

1. **Vatten?** Vad betyder detta ord ('vatten', 'nederbörd', 'sjö')? Giv exempel på mera ovanliga ord med -vatten som senare sammansättningsled (bottenvatten, käsvatten, ledvatten, lygnvatten, ovanvatten, sprängvatten, ståndvatten, svedvatten, sådvatten, uppvatten)! Finns -vatten som senare sammansättningsled i ortnamn? Giv exempel härpå! Finns formen vattna i betydelsen 'vattnet', antingen som särskilt ord eller också i ortnamn och äro ortnamnen, som ändas på -vattna, namn på sjöar eller namn på bebyggelse vid sjöar? Finns pluralform av ordet vatten, antingen som särskilt ord (t. ex. väster åt vattnen 'till sjöarna i nordvästra Älvdalen') eller i ortnamn (t. ex. Buvattnen)? Kan denna pluralform lyda vättner eller vänner? Giv exempel på ord, börjande med vatten-, vann-, vattna-, vatts-, vass-, vattu-, vöttu- eller

vatt- i betydelsen 'vatten', t. ex. vannbulen 'uppsvälld av vatten', vasstispa, vattenklo 'vattenuppstötning från magen', vattulitet 'ont om vatten', vattulösa 'vattenbrist', vattutät 'vattentät', vattutorr 'fri från vatten', vattflod 'vattenflöde'. Beteckningar för 'tämligen stor mängd vatten' (vattustack)? för 'så mycket vatten, som på en gång hämtas från brunn etc.' (vattuvärv, vattufora)?

2. **Vattna?** Hur användes detta verb (om vattning av djur eller växter; om vatten, som stiger upp över isen: vattna upp)? Styr det dativ (t. ex. vattna hästom)? Hur betecknas ett 'vattningsställe' (vattne, vättne, vattning, vassbol)? Det vattnas i munnen? Vattna om 'byta om vatten'? Urvattnad?

3. Beteckningar för **vattnets beskaffenhet** (klart, rent, grumligt, oljigt, drosigt, grosigt, blankt, blankigt, dretigt, dyigt, myrigt, myraktigt; kallt, ljumt, lytt, glytt, varmt, hett, sjudhett, skällhett, koksjudet; halt, hårt, mjukt; blankt, glant, slemmigt, sliddrigt, ruttet, dödvatten; smult, stillt, oroligt, levande; sött, friskt, färskt, osaltigt, bräckt, salt)? Sök genom exempel belysa det sätt, varpå ovannämnda bestämningsord till vatten kunna användas! Sök genom exempel eller på annat sätt klargöra deras betydelse, i de fall då denna ej är självklar! Exempel på substantiv och verb motsvarande ovannämnda adjektiv? Finns blänka i betydelsen 'vara grumligt'? Finnas beteckningar för 'järnhaltigt vatten' (malmvreda, rålke)? för 'grums' (grum, grom, gorm, grunk, gryms)? för 'fällning i vatten'? för 'bottensats' (bärma, möja)? för 'rand på kärlets vägg efter fällning eller bottensats' (kvard)? för 'grönslemmigt vatten' (grönske)?

4. **Vattnig** (vassmig, vassnisk, vattug, vattuaktig, vattulundes)? Betydelse? Vad betyda vattendränk, vattudränk, vattsköljd, vattstöpt, vattsur, vattubulen, vattubulgen, vattubölgig, vattugådd?

5. **Våt?** Användes detta ord i betydelsen 'genomdragen med vatten'? Vad betyder substantivet väta ('vätska, t. ex. grötväta, 'fuktighet', 'nederbörd')? Vad betyder verbet väta: 'göra våt'? 'ge en sup'? väta sig? Andra uttryck för 'väta' (vottne)? Vätska? Finns verbet vätskas, och vad betyder det

(det vätskas i ögonen)? Andra uttryck för 'vätska' (vått, våtvara, lag)?

6. **Blöt?** Betyder detta ord endast 'mjuk'? Vad betyder substantivet blöta ('genomblötning', 'regnskur', 'töväder')? Vad betyder verbet blöta ('göra våt', 'göra mjuk', 'bringa i gråt', 'giva stryk')? Blötslig? Finnas uttryck som blötvåt, blötande våt?

7. **Fukt?** Är detta ord levande, och vad betyder det ('fukt', 'ånga', 'dimma')? Andra ord med betydelsen 'fukt' (mugg; råe, råne, råme; syra, syrka)? Adjektiv med betydelsen 'fuktig' (däven; källig, kälmig; muggen; rålig, råmig, råvulen; sur; svegen; sögg; uven)? Beteckningar för 'svälla av fukt' (bulna, bolgna, bogna; svegna; svälla)?

8. Beteckningar för **vattenånga**: vattusvål, em, åma, ama, jama, ima, imma, guvor, guva; kalldamm? för 'töcken' (tjucken, tåka, dåka, disa; skodda, skadda, skidda; sjövräk)?

9. **Drypa** (dröpa)? Droppa? Dropp m.? Dropp n. (med sammansättningar, t. ex. takdropp)? Andra beteckningar för 'dropp' (dryp, dräp, dröp)? Droppränna? Finns beteckning för 'plats, där man ej är utsatt för takdropp' (droppskjul)? Dropplygnt? Beteckningar för att 'ställa sig någonstans, där man är skyddad mot takdropp och regn' (stånda under, gå i skjul)?

10. **Stänka** (stäcka, stinka, stöcka)? Stänka kläder (dänka kläder)? Stänk (stank, stink, stänk)? Har detta ord även annan betydelse än 'ringa vattenmängd' (t. ex. 'något tunt och kringstrött')? Andra beteckningar för 'stänka' (tväska, skvittra)?

11. **Skvätta** (skvatta, skvitta, skvittra, skväcka, skväkta)? Skvätt (skvatt)? Andra beteckningar för en 'skvätt vatten' (skväkt; skvimp; skväpp, skvabb; skväl, skväl; slank; slick, smunk)? Beteckningar för 'vatten, som slår in i en båt' (ur, skvimp, skvätt)?

12. Beteckningar för **rinna mycket sakt** (deva; dilka, tilka, tirka, tira, tillra, tirla, tilpa; perka; silka, sillra, sirla, silta, sila, sirra; sipa, sippra; laka, lackra, piprinna; siga, sigga, sega; seka, såka; suga, såga)? Angiv för

de av ovanstående ord, som finnas i målet, om de ha en mera speciell betydelse än 'sippra'! Finns t. ex. särskild beteckning för 'rinna långsamt på grund av låg temperatur' (krätta)?

13. **Rinna** (ränna)? Starkt eller svagt verb? Finns ordet och vad betyder det: 'rinna'? 'glida'? 'springa'? 'växa'? 'gå upp' (om solen)? Andra beteckningar för 'rinna' (löpa, ridla)?

14. **Spruta** (sputa, sprauta)? Andra beteckningar för 'spruta fram, stråla fram': pissa; strela; stränta, strätta, strita, stritta; struta; tjuta, tyta; vala; pissa; busa? Beteckningar för vattenstråle: strele, stren, stril, stryl, stryt, strit, stränt?

15. **Strömma?** Är ordet levande i målet, och vad betyder det? Andra beteckningar för att 'rinna hastigt' (om större vattenmängd): böka; forsa, frusa, frösa?

16. Beteckningar för **flödande vatten** (vattflod, vattufåg)? för 'virvel i vatten' (agge, ava; eda; ringel; syrvel; vassvärvel; varre)? för 'flöda över' (flöda, floa, lava)? för virvla (varvla)?

17. Beteckningar för **vattenyta** (vattenbryn, vattenbrädd, vattenskorpa, vattuskate, yta)?

18. **Bölja** (vattubölja)? Är ordet levande i målet, och vad betyder det? Andra beteckningar för 'bölja, våg' (våg, vog; agg, agga, ugg, åg, båra; hav; sjö; svall, svallvåg; svinga)? Beteckningar för olika slag av vågor (dyning, sjöhävning, sjögång, sjörull, lunnvåg; havssjö, lugnsjö, dödsjö, grovsjö, krabbsjö, tvärsjö, högsjö, stört-sjö, gormsjö, fallsjö, brottsjö, baksjö; underluga; vattuvälvande)? Beteckningar för att vågorna slå emot stranden (det är glumligt, det är åvädrigt, det är sjöränt)? Beteckningar för att vågor bildas av något som skär genom vattnet (det kövar undan, det bökar)? Bränning (brännvåg; brott, bross, brottsjö; fräsning; grundskvalp; sprickugg)? Med verb bildade uttryck för 'bränning', såsom det bryter, det bådär för grund, han säger till? Beteckning för 'svallvåg efter båt' (båtvada, det edar efter båten)? för 'vattenpelare vid skydrag' (vattuhalare, vattusluka, vattusugare)?

19. Beteckning för 'vitskummande bölja' (viting, vitvåg, vita urren, vitgetter, vita gäss; han går vit, han går i

skjortärmarna)? Beteckning för 'skum på vattnet' (fragga, frogge, frog, fråd, frudda, fröda, frödtapp, fröpp; pollra, pollerstren; skrugge; grönstade; ur; vitkravel)? 'Skumma' (om vattnet): fröda, frasa, fråda? Beteckning för 'vatten, som vid storm ryckes loss från vågkam och drives fram över vattenytan' (lösdreva, lösvatten, ur)? Beteckning för 'bubbla på vattenytan, vattenbubbla' (bubbla, bolla, bylla, båla, vattuflåsa, fradhalt, gulla, krus, porla, polla)? Beteckningar för vågkam (rygg, topp, bäll)? för vågdal (vågrop)? för 'vågornas ljud' (dån, dön; frås; gorm; skvalp, skvatter; smatter)?

20. **Krusa sig** (om vattenytan): bröna? Beteckning för 'strimma av mörkare vatten på en sjö' (ger, går)? för 'fläck på en sjös yta, där vattnet är särskilt mörkt' (lok)? Beteckningar för 'bubblande rörelse i vatten' (leka, välla)? för 'rörelser i vattenytan, framkallade av fiskstim' (bruna, blänka, strömmingsblänka)? Beteckning för 'rörelse i vattenytan, som uppstår efter båt eller annat föremål' (bära, varre, vera, eda, udu, det bärar, varrar efter båten)? för 'vattenvirvel efter årtag' (vrinjel)? för 'strömfåra efter båt, fågel etc.' (ver)? för 'skum vid båtstaven' (frös)? för 'rörelse i vattenytan, som uppkommer vid grund, vilket nätt och jämnt når upp till ytan' (det bryter, det bådär för stenen)? för 'bitvis uppröras av en bris' (holma sig)? Jfr punkt 18! Giv ex. på väderleksmärken, grundade på vattenytans utseende (t. ex. mörka strimor båda storm och regn)?

21. **Skvalpa** (skvilpa, skvulpa; skvalka, skvolka; skvalta, skvassla; skravla; skvimpla, svinkla, glungna)? Redogör i detalj för betydelsen av dessa ord, i den mån de finnas i målet! Beteckning för 'så pass stort tomrum i ett kärl, att innehållet kan skvalpa' (skvalprum, skvalkrum)? Andra beteckningar för 'skvalpa' eller 'plaska' (bumma; kolka; kvasa; skvabba, skvamla, skvampa, skvimma, skvimpa, skvepa)?

22. **Skvala** (skvåla, skväla, skvallra, skala, skåla)? Betecknas med detta ord ett ljud eller en vattenrörelse eller båda delarna? Finns särskilda beteckningar för 'häftigt skvalande' (storskvala)?

23. **Porla:** pollra, pullra, polla, pulla, pöla, porra, purra; borla, burra; gorra? Är något av dessa ord levande i målet, och vad betyder det: 'porla'? 'bli som blåsor på vatt-net'? 'knorra i magen'? 'sjuda, koka'? 'prata i jämn ström'? 'bubbla'? Ex. 'stenen purrar till botten, det purrar efter stenen'? Finns ordet plurra och vad betyder det? Nämn substantiv, som motsvara ovan anförda verb och giv exempel på deras betydelser! Avse hithörande ord ett visst ljud eller en viss rörelse i vattnet?

24. **Sorla** (sollra): är detta ord levande i målet, och hur användes det? Andra uttryck för sorlandet eller porlandet i ett vattendrag (fråsa)? Beteckningar för ljudet av starkt forsande vatten (dåna; brusa, frusa; susa, sjåsa)?

II. Källor.

25. **Källa?** Kalkälla? Spykälla? Källdrag? Källfly? Källgång? Källroning? Källseg, källsicken, källsåg, kallkällsåg? Källsprång, källspring? Källvärmsla? Källåder? Källstö? Redogör i detalj för betydelsen av dessa ord, i den mån de finnas i dialekten! Kan källa användas i betydelsen 'grävd brunn'? Finns källbrunn 'naturlig men överbyggd källa'?

26. **Brunn?** Hur böjes detta ord? Kan brunn (brunne) beteckna 'naturlig källa'? 'vattensamling'? 'dypöl'? 'öppet kärr'? Märk att den grävda brunnen kommer att behandlas i annan frågelist! Användes något av orden kallbrunn, surbrunn och yrbrunn i målet, och vad avses därmed? Giv ex. på -brunn i ortnamn, t. ex. Natabrunn!

27. Andra beteckningar för 'källa' (bäckhuvud; görka; holk; os; putt; kvicksänke; sul; seg; sig, sug, såg; sega, seke, sik; värmsel, värsel, värmsla; värmselsåg; värmselsprång; uppkom, uprinna, upprinsel, upprinning, uppräning)? för 'med mossa övervuxen källa' (källfly)? för 'sumpig mark omkring en källa' (kvaver)? Finns ett ord gorka eller görka i betydelsen av källa i dyg mark eller betecknar det blott marken kring källan eller dess botten?

Angiv, vilka av dessa ord som finnas i målet och redogör i detalj för deras betydelse!

28. Giv exempel på namn på källor! Finns ordet öga i källnamn, t. ex. Ormögat, Oxögat? Är någon hälsokälla (trefaldighetskälla) bekant från bygden? Redogör för seder och bruk i samband med dylika källor! Finns övernaturliga väsen, som bo i källor eller brunnar (böla, böloxe, skinnarböla, brunngubbe, källbuse)? Hur kallas den groda, som kvarlämnas i källan, då denna rensas? Finns beteckningen näckbrunn (näckhål) för djupa källor i kärr eller gungflyn, genom vilka näcken tros stiga upp?

29. Berättas det, att källornas vatten viss dag eller natt på året förvandlades till vin (Lucia, Tomas)?

Vad berättas om källornas vatten vid Kyndelsmäss? Varför var denna dag särskilt lämplig för tvätt?

III. Vattendrag.

30. **Vattendrag** (vöttudrag)? Är ordet levande i målet, och vad betyder det? Beteckningar för 'sakta framsipprande vatten' (särskilt i äng eller myr), t. ex. drag; bäckdrål; seg, sig, bäcksicken, insåg, såk, kvicksänke; råne; strele; sund; äll? Jfr punkterna 12 och 27! Sök olikheten i betydelse mellan dessa ord, om målet använder flera av dem!

31. **Rännil** (rännel, runnil, rönnel, vatturinnel, rinnare, rönnaire, rann, vatturänna; skördel)?

32. **Bäck?** Pluralisform? Finns formen bättj- eller bättje-, då ordet står som förra sammansättningsled? Giv exempel härpå, vare sig ur ortnamn eller ur andra sammansatta ord! Finns ortnamn av typen Bäckbäcken? Har bäck även andra betydelser än i riksspråket, t. ex. 'vattensamling', 'vattenpuss', 'brunn'? Beteckningar för 'helt liten bäck' eller 'liten, porlande bäck' (afse, age; bäckdrag; bäckseg; skval, skvål, skvasel, skvaller, bäckskval, backsqual, stensqual; vassel, valla)? Om flera av dessa ord finnas i målet, redogör i detalj för, hur de skilja sig från varandra i fråga om betydelsen! Beteckningar för 'lungt flytande bäck' (bäcksil, sillerbäck)?

33. **Å? Älv?** Hur heter vart och ett av dessa ord som första sammansättningsled (å-, år-, älv-, älver-)? I plur.? Finnas båda orden i målet? Om så är, redogör i detalj för betydelsen dels av å, dels av älv! Namngiv de älvar eller de sträckor av älvar, som i bygden betecknas med ordet å (t. ex. Storån)! Har ordet å i målet någon helt annan betydelse än 'vattendrag' (t. ex. 'vik')? Finns särskild beteckning för 'liten å', t. ex. åvassla? Har ordet älv annan betydelse än i riksspråket (t. ex. 'mindre vattendrag', 'sträcka av ett vattendrag, som grävt sig djupt ned i marken')?

34. Andra beteckningar, som avse vattendrag av vad slag som helst ur olika synpunkter: Ett vattendrags 'källa' (bäckhuvud, bäckhugge)? 'Uttorkad å- eller älvfåra' (blindå)? 'Vattendrag med underjordiskt lopp' (jordälv)? Giv exempel på ortnamn, som beteckna underjordiskt lopp (t. ex. Helvetet, Helvetesbäcken)! Beteckningar för 'farleden i ett vattendrag' (båtsled, segelled)? för 'strömfåran i ett vattendrag' (bäckfar, gröv, strek, streke, stricke, stryk, struck, stråk, stråke)? för 'kanten av strömfåran' (strömlagg)? för 'sandrevel i vattendrags fåra': revel? för 'strid ström' (det är stritt, det är strömt, ån är ström, strömstark)? Jfr punkt 51! Beteckningar för 'strid sträcka i ett vattendrag' (strek, stråk etc.; se ovan!)? för 'starkt sluttande vattendrag' (bräste)? för 'svag ström' (det är ett latt fall på vattnet)? för 'lugnt ställe i vattendrag' (flo; lugna, lygn; sel, själ, siller, selvatten; slakfors)? för 'flo, bestående av gräsholmar i dy' (ävjeflo)?

35. **Fors?** Andra beteckningar för 'fors' (dämma, frös, gråda, ström, värme)? Har något av dessa ord en mera specialiserad betydelse, t. ex. 'rykande fors', 'fors, där vattnets yta krusas helt obetydligt'? Kan fors betyda 'fall'? Om ordet ström är levande i målet, redogör i detalj för dess betydelse! Giv exempel på -ström eller -strömmen som senare sammansättningsled i ortnamn, och angiv, vad slags naturbildning som ligger till grund för vart och ett av dessa namn! Beteckningar för 'ställe, där lugnvattnet tar slut och forsen börjar' (bröst; forshuvud, forsnacke, strömhuvud)? för 'ställe, där strömmen går in i lugnvattnet' (sug, såg)? för 'vattenvirvel nedanför

en fors' (trill)? för vattnets sugning strax ovanför en fors eller ett vattenfall (det suger, det sågar)? för 'ställe vid vattendrag, där man ej kan ro utan måste gå eller draga båten' (ed, ede)? Hur böjes ordet ed?

36. **Vattenfall** (vattufall, vassfall)? Andra beteckningar för 'vattenfall' (brattfall; fors; gjuta; strätt; stalp, stup, stop, stöp; sugn, sund)?

37. Beteckningar för **åkrök** 'ställe, där ett vattendrag kröker sig' (bjug, bog, båg, båge, bög; horn, hörn; kil, kile; knä; krok; ved, veda; vik, veke, vege; vred, vrist)? Finnas ord på vis-, ves-, vist- i betydelsen 'åkrök'? Eller ha dessa ord någon annan betydelse, t. ex. 'vattensjuk äng'? Vindling i vattendrag: vindel, vändel, vängel? Beteckningar för **ågrening** 'ställe, där ett vattendrag klyver sig' (bäckklev, kvissel)? för 'gren av ett vattendrag' (bäckgren, vattugren; kvissel, kvill, åkvissla)? Eller ha dessa ord annan betydelse, t. ex. 'ställe, där mindre bäck rinner in i en större'? Beteckningar för 'ställe, där två vattendrag flyta ihop' (åmot, åmöte)? för 'biflod' (tvärå, tvärälv)? Användas dessa uttryck vid vilken infallsvinkel som helst? Beteckningar för **bakvatten** 'del av ett vattendrag, i vilken vattnet rör sig i annan riktning än i huvudfåran', t. ex. ave, age, agg, aggström, bakävja; baa; eda, ida, udu, vodo, atteda, bakeda, uppeda, uppedvatten; bakhölja, bakyla, återbära? Om flera än ett av dessa återfinnas i målet, redogör i detalj för skillnaden i betydelse! Beteckningar för 'vattensamling vid älv' (våg, vog; ave etc.; se ovan!)? För avsnörd vindling (hå)?

38. Beteckningar för **utvidgning av vattendrag** (afse; före; hå; silder, själder; köve)? för 'trångt ställe i å- eller älvdal' (nor; trång, tränge, trängsel)? Användes ordet nor även i annan betydelse? Jfr punkterna 40 och 50! Beteckningar för 'vadställe' (vad, väle, vädel, ridvad)? för 'landningsplats för båtar' (båtstad, båtstada, båtstöd, lända, båtländning)?

39. Beteckningar för **ett vattendrags brädd** (backe, åbacke, älvbacke; åbrink, åbräcka; fjära; land; mäl, mjälg; nipa; å-ren; strand; städja; vall? **Djup** såsom 'bräddjupet ut mot kungsådran' (brunnsbacke; sköl)? 'Särskilt djupt ställe i vatten-

drag' (dölja; döppel; göl, gölg, gölpa; höl, hölj, hölja)? Finnas hithörande ord med mera specialiserande betydelse, t. ex. ansolsgrubba 'djupt ställe i vattendrag, vilket kännetecknas av vattenvirvel med rörelse motsols'; ål, öse 'djupränna i vattendrag'?

40. Beteckningar för **avrinnande** (bräste; fall; avhäll; utlopp, avlopp)? Beskriv i detalj betydelsen av hithörande ord, i den mån de förekomma i dialekten! Beteckningar för ett vattendrags **inlopp** i annat vatten (å-mun, åmynne, mynna; å-nor, norsmunn)? Finns ordet nor i målet, och vad betyder det ('vattendrag, som förenar två sjöar', 'sund mellan två sjöar', 'ställe, där vattendrag faller ut i (eller ut ur) en sjö', 'smalt ställe i en å', 'smal myr mellan bredare myrar', 'myrslåtter')? Finnas ortnamn, innehållande ordet nor? Finns ordet os i målet, och vad betyder det ('vattendrags mynning', 'mynning, som ej fryser till', 'ställe på marken, där en källåder når jordytan', 'ställe i sjö, där vattnet under vintern sällan fryser till', 'ställe, där en sjö går över i ett vattendrag')? Finnas ortnamn, slutande på -os, -öse, -us, -hus, -aus, -åjs? Vad slags naturbildning betecknar vart och ett av dessa ortnamn? Beteckningar för 'grävt utlopp' eller 'grävd kanal' (dike, floddike; gjuta; grav, graft; utfall; vattfåra)?

41. Beteckningar för, att ett vattendrag blir fullt av **issörja** (svava, sära, söra, sörjas)? Beteckningar för 'islossning i vattendrag' (isgång; stamn; älven går; vattuloss, vattulossning)? Finnas beteckningar för att det blir öppningar i isen (ån håller på att skära)?

42. **Flod?** Vad betyder detta ord: 'vårflod'? 'översvämning'? 'högt vattenstånd'? 'vattensamling'? 'vattendrag'? Andra beteckningar för 'översvämning' (flöd, flöde; förvättne; hydsvatten myckelvattnen; upplöp; uppvatten)?

43. Vad berättas om **övernaturliga väsen**, som höllo till i vattendrag (forskarlen, strömkarlen, strömtussen; näcken, bäckmannen, bäckhästen)?

Finnas berättelser om, att man vid grävning i jorden kommit så djupt, att man hört **jordälven** brusa? Hur täppte man till underjordiska vattendrag, då man råkade på sådana? Ha

älvar och älvor där sådana omtalas, något med vattendrag att göra? Omtalas älvalek, älvmor och älvoxar?

Vilken övernaturlig kraft tillades nordrinnande vatten? Hur användes det i folkmedicin? Vilken betydelse hade det för kreaturens trivsel, för utforskandet av framtiden o. s. v.? Brukade man viss dag på året vattna hästarna i nordrinnande vatten?

IV. Vattensamlingar.

44. Beteckningar för **liten vattensamling** (age, ave; blöta; dape, dave, dabble, depp; drol, dröl; dejka; dåva; dolp, dulp; dy; dyvel, döppel, döpplia; dövel; flo, floge, vassfloge, fiuk, fiuka, flåke; fly, vattfly; glada, gladvatten, gläja; vattuglo; vattugräv; göl, gölp; hölj; kolk, kuip; kurra, kvaver, vattkärr; lok, vattulok, lök; putt, paut, pott, döpott pytt, pons, puss, vattupust, pyss, pluss, fluss; pung; pöl; sputa; såk; vassel; öga, ölk)? Har något av dessa ord en mera specialiserad betydelse, t. ex. gladvatten 'vattenpuss med klart vatten' eller 'vattensamling som glänser i hjulspår'? döppel 'särskilt djup vattensamling'? Användes detta eller andra ord (döpplia, pöns, örjebrunn) som beteckning för 'djupt vattenhål i myr, äng eller skogsmark'? Finnas folktroföreställningar om dylika »bottenlösa» hål? Vad menas med döljevatten?

45. **Tjärn** (tjärne, tjärna, tjära, tärn)? Hur böjes detta ord, och vad betyder det? Giv exempel på, hur -tjärn böjes, då det står som senare sammansättningsled i ortnamn! Beteckningar för 'liten tjärn' (tjärndölp, tjärndövel, tjärnlök, tjärnputt)? Finnas folktroföreställningar om tjärnar (t. ex. tvebottentjärn)?

46. **Sjö**¹ Hur böjes detta ord (märk särskilt dativ och pluralis)? Har ordet möjligen i vissa fall särskild form, då det står som förra sammansättningsled (t. ex. sjubiöt, sjöblöt)? eller då det betyder 'liten skogssjö' (sjöge)? I vilka former kan sjö förekomma som senare sammansättningsled i ortnamn (-sjö, -si, -se)? Finns beteckning för, att en trakt är 'uppfylld

¹ Om sjö i bet. 'hav' o. d., se punkt 74.

av sjöar' (sjöig, sjöbunden)? Kan sjöig (sjögig) betyda 'stormig'? Uttryck med ordet sjö (sjön suger)? Vad avses med ordet vrång om en sjö? Att den har sitt utlopp åt annat håll än landets allmänna lutning? Att många krökar finnas? Sjönamn som Rängen? Giv ex. på adjektiviska beteckningar för en sjös form (krokig, trehörnig, treslind, vind)! Hur kallas en sjö eller tjärn, vars utlopp börjas tätt intill inflödet (Krångsjön)? Inlägges någon betydelse i sjönamn som Bak-sjön, Fisklös-sjön (Fisklösen), Saxen? Finnas ortnamn, innehållande sammansättningsleder, som kunna vara av betydelse för gan om äldre beteckningar för olika arter av sjöar eller vattendrag (t. ex. byssje i Dalbyssjöbäcken etc.; fax i Faxan, Faxälven etc.; kove i Åsnekove etc.; Lönnsjö)?

47. Beteckningar för en sjös olika ändar (botten, hovde, sjöände)? för 'större, från öar och holmar fritt område av en sjö' (flade, flack, flage, fjärd; sjöslätta)? Har ordet fjärd (fjord) i målet någon annan betydelse: 'vik'? 'visst slag av mark'? 'del av en sjö'? 'sjö'? Kan -fjärd som senare sammansättningsled i ortnamn vara oböjligt? Kan det ha formen färd? Beteckningar för 'vassfritt ställe i sjö' (glada, tärja)? för 'vassbevuxet ställe i sjö (vass, vasse, vassrugge, vass-tapp)? för 'igenvuxen sjö eller del av sjö' (ava, tjärnava)? för 'genom igenväxning eller på annat sätt avskild del av sjö' (floe, floge)? för 'mindre vattensamling, som ligger intill tjärn eller sjö' (kalv, kimme, ocker, -unge, -öga, -dotter)? för 'sjöliknande vattensamling utan nära anslutning l. utan avlopp' (flark)? Giv exempel på ortnamn, innehållande något av dessa ord eller ord med liknande betydelse!

48. Andra ord med betydelsen 'sjö' (träsk, mar)? Finnas i ortnamn ytterligare andra ord med denna betydelse (-agen, -ogen, -öjn, -ön; -maren; -vassel, -vall, -vättern)? Finnas spår av, att sjö namn uppfattats eller bildats som maskuliner (t. ex. Grönängan till Grönänget)?

49. **Botten** (sjöbotten)? Beteckningar för olika slags botten (dy-, sand-, stenbotten; ör; hårdbotten)? för 'samlings av stenblock på sjöbotten' (hålstenar, stenmal)? Tvebottnad? Beteckningar för större, grunt område av en sjö

(gle, glo, glä)? Jfr punkt 71! Beteckningar för 'ställe på botten av djup fjärd eller i havet, där ankare bruka fastna' (fäste, ankarklåv)? för 'särskilt djupt ställe i sjö eller hav' (bottenlösa; deft; djup, svartdjup, djupa, djupen, kolpdjup; dölja; grav; grop; göl, göta, gölja; hål, håla; hölj, hölja; ränna)?

50. **Sund**? Är detta ord levande i målet, och vad betyder det ('sund', 'sakta framsipprande vattendrag', 'ström, fors, vattenfall', 'äng eller dyl.', 'ställe, där djur kunna simma över vatten', 'avlång kärrmark', 'smalt landparti')? Beteckning för 'långt, smalt sund' (ström)? för 'kort sund' (glugg, hål, port, ränna)? Andra beteckningar för 'sund' (glep, glip, glop, glåp; hals; hål; lobbil; nor, när; smög; stupe; stäk; trång)? Har något av dessa ord en mera specialiserad betydelse (t. ex. i ortnamn)?

51. Beteckningar för **ström** i en sjö (strömdrag, strömstråk)? Finnas beteckningar för särskilda arter av strömning i sjö, t. ex. strömgadd 'strömpressning av något hinder, t. ex. en sten'? Finnas ord som strömfången 'gripen av ett strömdrag'?

52. Folktroföreställningar och berättelser om övernaturliga väsen i vattensamlingar av olika slag: rådande? sjörå? manligt eller kvinnligt? Angiv noga gramatiskt genus och böjning hos ordet rå eller rådande! Finnas sjöar eller fjärdar, som varje år fordra ett liv?

V. Strand.

53. **Strand**? Pluralform? Avses med strand endast ett visst slag av övergång mellan fastland och vatten (t. ex. 'hög, stenig strand', 'låg och bred strand')? Andra beteckningar för 'strand' (sjökant, sjöskel, land)? Jfr punkterna 54—59!

54. Beteckningar för själva strandlinjen: vattuband; bryn; vattugång; sjökant, strandkant; lag; vatturånd; vattuskörd, vattenskarv; strandskval, strandskvalp, vattuskvalp, vattensköld; vattustad, städja? för naturliga märken efter olika vattenstånd?

55. Beteckningar för olika slag av strand med hänsyn till strandens allmänna utseende: 'hög, brant strand' (brant, klint, kluns, stjolpa, stalp, stup, vägg)? 'bred strand'? 'smal strand' (klev)? Finnas ortnamn, betecknande branta berghällar invid bråddjup, från vilka hästar störtats ned (Hästbranten, Rackarudden)?

56. Beteckningar för strandmaterial av olika slag (blålera; hålsten; knapelgrus, knapelsten, svallgrus; sjösand; sleke; strandmal, steumaln)? Beteckningar för olika slag av strand med hänsyn till det material, varav stranden är byggd (bergstrand, gallstrand, grusstrand, hötterstrand, lerstrand, malstrand, sandstrand, stenstrand; mäl; år, ör, öger)?

57. Beteckning för 'sank strand' (ede; fit, fittja; mar; sankstrand)? för 'strand eller del av strand, som är synlig över vattenytan endast vid lågt vattenstånd' (fjära, fjuru; glon)? för 'sank strand, bevuxen med sältning' (sältingede, sältningmar)? för 'strand av sådan beskaffenhet, att den ger hö av sämre kvalitet' (glo)? för 'strand bevuxen med vass' (ogg; rörmal, rörmar, rörstrand; vassstrand)? för 'samling av vass invid stranden' (rörmal, rörtapp)? för 'öppen fläck inne i strandvass' (glada, glänna, glip)?

58. Beteckningar för 'sanddyn' (vall)? Beteckning för 'strandvall eller sanddyn, som på grund av landhöjningen nu ligger långt uppe på land' (backe)? för 'sand- eller stenrev' (rev, stenrev, revel; stenmal; stenslang, stenudde)?

59. Beteckningar för djupleksförhållandena vid stranden (grund, långgrund; gårdjup, stördjup, bråddjup, tvärdjup, bottenlösa)? Beteckningar för 'den sluttande botten mellan strandlinjen och bråddjupet' (lanälid)? för 'strandlinje under vatten, där stranden från att vara långgrund plötsligt stupar brant' (bråddjup, tvärdjup, sköl, städja)?

60. **Udde** (udd; egg; arm; hake, haka; hals; nabb, näbba; nöck; näv; näs, näsa; skaft; skage; skate; tange, tånge)? Redogör i detalj för betydelsen av vart och ett av dessa ord, och om flera än ett av dem återfinnas i målet, angiv betydelskillnaden och sök att begränsa betyelseområdena!

61. Beteckningar för 'hög bergudde' (brant; hals; hammar; huvud; klippa; klint; kluns; skalle; stupa; väderbrott)? för 'lägre bergudde' (häll; slang, slånge; slatter)? för 'av sand bestående udde' (rev, sandrevel, sandudde)? för 'smal, långt utskjutande udde' (egg; långudde; rygg; skate; slånge; tånge)? för 'i havet utskjutande landtunga' (drag)?

62. **Vik?** Hur heter detta ord som förra sammansättningsled (t. ex. Vikarbyn)? Andra beteckningar för olika slag av inbuktningar på strandlinjen (hemyk, invik, bog, bukt; flade; fjärd, hemfjärd; glo, gall; garn; gluft; grop; gräs; hamna; hå; jolpa; klev, klåv, klåva; krok; kroe, kurra; kya; lå; mar, mara; sjösik; skorsa; skreva; skrubba; våg)? Redogör i detalj för betydelsen av vart och ett av dessa ord samt för betydelskiftningar och betyelseområden! Beteckningar för 'vassbevuxen vik' (vassvik)? för 'öppet ställe i vassbevuxen vik' (bleka, glada)? Beteckningar för olika slag av vikar med hänsyn till bottenens beskaffenhet (blöthål; dyvik, sandvik; ålbotten)?

VI. Öar, skär och grund.

63. **Ö?** Hur böjes detta ord? Har det möjligen särskild böjning, då det utgör del av ett ortnamn? Finns ordet ö i ortnamn eller annars, som beteckning på strandängar? Förekommer ett ord ö eller liknande (jfr ovan 48 om ogen, öjn m. m.) i betydelsen 'sjö' eller 'sjöliknande utvidgning av å'? = ör eller öger? Jfr punkt 71! Redogör för, hur orden ö, holme och skär med avseende på betydelsen förhålla sig till varandra! Angiva t. ex. dessa ord storleksförhållanden på så sätt, att ö alltid är större än holme och holme alltid större än skär?

64. Annan beteckning för 'större, helt vattenomflutet område' (land)? Beteckningar för 'fastlandet' i motsats mot skärgården (fastlandet, inlandet, storlandet, upplandet)? Användes land i någon av betydelserna 'den största ön inom en ögrupp' eller 'bebyggd ö'? Hur benämnes den bebyggda ön — i motsats mot de obebyggda — av inbyggarna (hemlandet,

hemön, husön)? Beteckning för de närmast omkring en bebyggd ö liggande holmarna (hemholmarna)?

65. Beteckning för 'läsidan av en ö' (läa, lä land)? för 'den sida av en ö, mot vilken vinden blåser' (vädergall, åvädersland)?

66. **Holme?** Finns en form holm(om), antingen som ensamt ord eller som senare sammansättningsled i ortnamn? Redogör i detalj för ordets betydelse ('mindre, skogbevuxen ö', 'mindre ö med ringa växtlighet', 'fastare landområde, omgivet av myrmark', 'skogsdunge, omgiven av skoglös terräng', 'äng l. åker, omgiven av mark av annat slag')! Finns ett adjektiv holmig? ett verb holma?

67. **Skär?** Hur böjes ordet? Dat. plur.? Hur heter det som förra sammansättningsled (t. ex.: skärhammare, skärsäta, skärtjäla)? Vad betyder det ('klippa', klippmark, betäckt av vassa, på kant stående stenar', 'liten ö med ringa eller ingen växtlighet')? Finns ett adj. skärig (skärjig)? Inomskärs?

Skärgård: finns ordet som levande i målet, och vad betyder det? Utskärgård?

68. Andra beteckningar för 'skär' (berg; bräka, bräcka; drom; flasa; flu, flög; flåta; fläsk; hall, håll; har, hara; holme; kart; klimp, kläpp; kluns; knapp; kubb, kobbe; klabb, klobb, klubb; skalle; sten; skval; vattunge)? Redogör i detalj för betydelsen av vart och ett av dessa ord, i den mån de äro levande i målet ('kalt skär', 'flackt skär', 'litet skär', 'långsträckt skär', 'ensamt liggande skär' etc.)! Vare sig de finnas som levande ord eller ej, giv exempel på ortnamn, i vilka de möjligen ingå som senare sammansättningsled!

69. Beteckning för 'högsta punkten på ett skär' (knuv, kuv)? Beteckning för person, som är född eller bosatt i den yttre skärgården (skärkarl; skärföding; utskäring; skärfallen a.)?

70. **Grund** subst.: hur böjes ordet? Redogör i detalj för ordets betydelse! Grundig 'grund'? Grunda 'bli grundare'? Beteckningar för 'uppfyllt av grund' (om vatten): grundigt, grynnigt, grundslattrigt, grundplattrigt, grundrackligt?

71. Andra beteckningar för 'grund' (bank; blecka; bråt, brott; både, båda, böge; flu; glo, glä, gle; grynna, djup-

grynna; har, hare, hara, hal, hargla, harla; hälla; klack; klabb, klubb, klubba; kläpp; knall, knöl, grynnknöl; rabb; rade; ren; rygg; sank; grundslang; sten; ås; ör, öger, åger, aur)? Redogör i detalj för betydelsen av dessa ord, i den mån de återfinnas i målet ('övervattensgrund', 'undervattensgrund', 'undervattensgrund på större djup', 'grund av visst slags material', 'sandbank', 'vidsträckt, flatt grund' etc.)! Om de ej finnas som levande ord, sök giva exempel på ortnamn, i vilka de möjligen ingå som senare sammansättningsled!

72. Beteckningar för 'grund' eller namn på grund, utgående från fångst, som bedrivs vid grundet (lekströmmingsgrynna; Ådgrundet, Skjutgrundet; Sälbådan, Sälgrundet, Sälstenen)?

VII. Havet.

73. **Hav?** Är ordet överhuvudtaget levande i målet? Finns det — antingen ensamt för sig eller som sammansättningsled i ortnamn — i från riksspråket avvikande betydelse, t. ex. 'stor våg', 'sjö', 'tjärn' (Slikohavet etc.), 'hed', 'slät mark'? Finnas namn på vattensamlingar av typen Kamphavet (Kåmmehavet)? Vad anser man om dylika namns uppkomst? Giv ex. på till målet hörande uttryck, vari ordet hav ingår (öppna havet, långt till havs, sticka ut till havs, vinden låg mot havs, som en droppe i havet)?

74. Andra beteckningar för 'havet' (sjön)? Uttryck och sammansättningar med sjö i betydelsen 'hav' (till sjöss; sjövan; sjöbjörn, sjöbuss)? Användes om havet ordet han (t. ex. han går hög, han gormar, han dånar, han skvalpar, han är ilsken, han domnar, han lägger sig)?

75. Beteckning för 'gränsen mellan skärgård och hav' (havsband)? för 'läge utanför de yttre skären' (utomskärs, till havs, till sjöss, i rum sjö, i fritt vatten)? för 'utfartsled till havet' (gap, gatt, led, svalg)? för 'segelled' (far, vattufar, farled)? för 'stor, öppen havsvik' (havsarm, havsgavel; bukt; grep)?

76. **Ström?** Vad betyder detta ord, använt om havet ('havsström', 'sund eller annat ställe, där stark ström råder')? Giv

exempel på ortnamn med -ström(men) som senare sammansättningsled! Strömdrag (strök)? Andra beteckningar för 'strömdrag' (ofs)? Strömvirvel (strömvirvel)? Beteckningar för olika slag av havsströmmar (inström, utström, uppström, tillström, medström, motström)? Finns särskild beteckning för 'ström, som går i annan riktning än huvudströmmen' (ida, idvatten)? Beteckningar för, att vattnet i trånga sund och skyddade vikar vid storm suges ut från land och strömmar tillbaka (det filar, det oggar, det suger, det sågar; sug, sog subst.)?

77. Betäckningar för **vattenstånd** (vattulag)? 'högt vattenstånd' (flod; upplöp; oppvatten)? för 'stigande vatten' (högvatten; flöjvatten, det flöjar; springvatten, språngvatten, sjösprång, sjön springer upp, det ökar, det stiger)? för 'lågt vattenstånd' (utsjö, utvatten)? för 'sjunkande vatten' (fallvatten, lågvatten; det fjärrar, det faller, det minskar, det drar ut)?

78. Betäckning för 'del av havsytan, som ligger lugn' (bleka; lynja, flottlynja; lyve, stråk; väg)? för 'vattnets blomning' (sjörensning)? för 'is till havs' (havsis, drivis, sälis, sörjeis, sörjeband, sättis, sättisband, isflak)?

79. Betäckningar för **de olika djupen** i vattnet? för 'bottenvattnet' (bottenhögen)? Betäckningar för 'sjömärke av sten' (kärning)? för andra slag av sjömärken? Giv ex. på namn på fyrbåkar eller andra märken för sjöfarten! Betäckningar för 'ankarplats' (redd)?

80. **Sägner** om havsfrun (sjöfrun, sjörået, sjögubben, sjöjungfrun, havsjungfrun)? Andra sagoväsen (sjöormar, sjöhästar, sjökor)? Anses havsfrun vara ett ondskefullt väsen? Berättas det om att hon hjälpt människor? Har hon boskap, som går upp på land och betar? Säges det, att kor blivit betäckta av havsfruns tjur? Sjöfruns vallvisa?

Brukar havsfrun hänga upp sin tvätt till tork på land?

82. Finnas sägner om öar på havets botten, vilka ägas av havsfrun? Bruka dessa öar ibland visa sig över vattenytan? Vad skall man göra för att få dem att stanna uppe (kasta stål, skjuta med silverkula, läsa Fader vår)? Berättas det om, att dessa öar efter en viss tid skola sjunka i havet igen?

83. Finnes det öar eller andra orter, som man för att undvika sjöfara ej nämner vid deras rätta namn? Vilka äro de förbjudna (farliga) namnen, vilka de tillåtna (ofarliga) namnen? Under vilka förhållanden äro de förbjudna namnen farliga att nämna?

Register.

afse 7, 9	blankig 2	brunnsgubbe 7
age 7, 9, 11	blecka 16	brusa 6
-agen 12	bleka 15, 18	bryn 13
agg 4, 9	blindå 8	bryta 4, 5
agge 4	blålera 14	bråddjup 14
aggström 9	blänka, s. 5	bråt 16
ama 3	blänka, v. 2	brådd 9
ankarkläv 13	blöt 3	bräcka 16
ansolsgrubba 10	blöta, s. 11	bräckt, a 2
arm 14	blöta, v. 3	bräka 16
atteda 9	blötande våt 3	bränning 4
aur 17	blöthål 15	brännväg 4
-aus 10	blötslig 3	bröste 8, 10
ava 4, 12	blötvåt 3	bröna 5
ave 9, 11	bog 9, 15	bröst 8
avhäll 10	bogna 3	bubbla 5
avlopp 10, 12	bolgna 3	bukt 15, 17
avrinnande 10	bolla 5	bulna 3
backe 9, 14	borla 6	bumma 5
backskval 7	botten 12	burra 6
bakeda 9	bottenhögen 18	busa 4
bakhölja 9	bottenlösa 13, 14	Buvattnen 1
baksjö 4	bottenvatten 1	bylla 5
Baksjön 12	brant 14, 15	byssje 12
bakvatten 9	brattfall 9	båda, v. 4, 5
bakyla 9	bross 4	båda, s. 16
bakävja 9	brott 4, 16	både 16
bank 16	brottsjö 4	båg 9
berg 16	bruna 5	båge 9
bergstrand 14	brunn 6	båla 5
bjug 9	brunne 6	båra 4
blank 2	brunnsbacke 9	båtländning 9

båtsled 8	djup 9, 13, 18	dön 5
båtstad 9	djupa 13	döppel 10, 11
båtstada 9	djupen 13	döppla 11
båtstöd 9	djupgryнна 16, 17	döpott 11
båtvada 4	dolp 11	dövel 11
båa 9	domna 17	ed 9
bäck 1, 7	-dotter 12	eda 4, 5, 9
bäckhästen 10	dra ut 18	ede 9, 14
Bäckbäcken 7	drag 7, 15	egg 14, 15
bäckdrag 7	dretig 2	em 3
bäckdrål 7	drivis 18	fall 10
bäckfar 8	drol 11	falla 18
bäckgren 9	drom 16	fallsjö 4
bäckhugge 8	dropp n. 3	fallvatten 18
bäckhuvud 6, 8	droppa 3	far 17
bäckklev 9	droppe m. 3	farled 17
bäckmannen 10	dropplygnt 3	fastlandet 15
bäckseg 7	droppränna 3	fax 12
bäcksicken 7	droppskjul 3	Faxan 12
bäcksila 7	drosig 2	Faxälven 12
bäckskval 7	dryp 3	fila 18
bäll 5	drypa 3	Fisklösen 12
bära, s 5	dräp 3	Fisklössjön 12
bära, v 5	dröl 11	fit 14
bärma 2	dröp 3	fittja 14
bättj- 7	dröpa 3	fjord 12
bättje- 7	dulp 11	fjuru 14
bög 9	dy 11	fjära 9, 14
böge 16	dybotten 12	fjära v. 18
böka 4	dyig 2	-fjärd 12
böla 7	dyning 4	fjärd 12, 15
bölja 4	dyvel 11	flack 12
böloxe 7	dyvik 15	flade 12, 15
dabble 11	dåka 3	flage 12
Dalbyssjbäcken 12	dån 5	flark 12
dape 11	dåna 6, 17	flasa 16
dave 11	dåva 11	flo 8, 11
deft 13	dämna 8	floa 4
dejka 11	dänka (om kläder) 3	flod 10, 18
depp 11	däven 3	floddike 10
deva 3	dödsjö 4	floe 12
dike 10	dödvatten 2	floe 11, 12
dilka 3	dölja 10, 13	flottlynja 18
disa 3	döljevatten 11	flu 16

fluk 11	gallstrand 14	grundslang 17
fluka 11	gap 17	grundslattrig 16
fluss 11	garn 15	grunk 2
fly 11	gatt 17	grusstrand 14
flåke 11	ger s. 5	gryms 2
flåta 16	gjuta 9, 10	gryнна 16
fläsk 16	glada 11, 12, 14, 15	grynnig 16
flöd 10	gladvatten 11	grynnknöl 17
flöda 4	glant a. n. 2	gråda 8
flöde 10	gle 13, 16	gräs 15
flög 16	glep 13	grönske 2
flöja 18	glip 13, 14	grönstade 5
flöjvatten 18	glo 13-16	Grönängan 12
fors 8, 9	glon 14	Grönänget 12
forsa 4	glop 13	grötväta 1, 2
forshuvud 8	gluft 15	gröv 8
forskarlen 10	glugg 13	gulla 5
forsnacke 8	glumsig 4	guva 3
fradhalt 5	glungna 5	gå (om älv) 10
fragga 5	glytt a. n. 2.	gå hög 17
frasa 5	glåp 13	gå i skjortärmarna 4, 5
frisk 2	glä 13, 16	gå i skjul 3
fritt (om vatten) 17	gläja 11	gå vit 4
frog 5	glänna 14	går s. 5
frogge 5	gorka 6	gårdjup 14
frudda 5	gorm 2, 5	gäss (vita) 4
frusa 4	gorma 17	göl 10, 11, 13
fråd 5	gormsjö 4	gölg 10
fråda 5	gorra 6	gölja 13
frås 5	graft 10	gölp 11
fräsa 6	grav 10, 13	gölpa 10
fräsning 4	grep 17	görka 6
fröda 5	grom 2	göta 13
frödtapp 5	grop 13, 15	haka 14
fröpp 5	grovsjö 4	hake 14
frös 5, 8	grum 2	hal a. 2
frösa 4	grumlig 2	hal s. 17
fukt 3	grund a. 14	hall 16
färd 12	grund s. 15, 16	hals 13, 14, 15
färsk 2	grunda 16	hammar 15
fäste 13	grundig 16	hamna 15
före 9	grundplattrig 16	har 16, 17
förvättne 10	grundracklig 16	hara 16, 17
gall 15	grundskvalp 4	hare 17

hargla 17	hörn 9	knall 17
harla 17	hötterstrand 14	knapelgrus 14
hav 4, 17	ida 9, 18	knapelsten 14
havs, mot 17	idvatten 18	knapp 16
havs, till 17	ilsken 17	knuv 16
havsarm 17	ima 3	knä 9
havsband 17	imma 3	knöl 17
havsgavel 17	inlandet 15	kobbe 16
havsis 18	inlopp 10	koksjudet a. n. 2
havssjö 4	inomskärs 16	kolk 11
Helvetesbäcken 8	inström 18	kolka 5
Helvetet 8	insåg 7	kolpdjup 13
hemfjärd 15	invik 15	kove 12
hemholmarna pl. 16	isflak 18	krabbsjö 4
hemlandet 15	isgång 10	kroe 15
hemvik 15	issörja 10	krok 9, 15
hemön 16	jama 3	krokig 12
het 2	jolpa 15	krus 5
holk 6	jordälv 8, 10	krusa sig 5
holma 16	kall 2	Krångsjön 12
holma sig 5	kallbrunn 6	krätta 4
holme 15, 16	kalldamm 3	kubb 16
holmig 16	kallkälla 6	kulp 11
holm(om) 16	kallkällsäg 6	kurra 11, 15
horn 9	kalv 12	kuv 16
hovde 12	Kamphavet 17	kvard 2
-hus 10	kart 16	kvasa 5
husön 16	kil 9	kvaver 6, 11
huvud 15	kile 9	kvicksänke 6, 7
hyddvatten 10	kimme 12	kvill 9
hå 9, 15	klabb 16, 17	kvissel 9
hål 13	klack 17	kya 15
håla 13.	klar 2	Kämmehavet 17
hålsten 12, 14	klev 14, 15	källa 6
hård 2	klimp 16	källbrunn 6
hårdbotten 12	klint 14, 15	källbuse 7
häll 15, 16	klippa 15	källdrag 6
hälla 17	klobb 16	källfly 6
Hästbranten 14	klubb 16, 17	källgång 6
höl 10	klubba 17	källig 3
hölj 10, 11, 13	kluns 14—16	källroning 6
hölja 10, 13	klåv 15	källseg 6
högsjö 4	klåva 15	källsicken 6
högvatten 18	kläpp 16, 17	källspring 6

källsprång 6	lök 11	Ormögat 7
källstö 6	Lönnsjö 12	orolig 2
källsäg 6	löpa 4	os 6
källvärmsla 6	lösdreva 5	-os 10
källåder 6	lösvatten 5	osaltig 2
kälmig 3	malmvreda 2	ovanvatten 1
käring 18	malstrand 14	Oxögat 7
käsvatten 1	mar 12, 14, 15	paut 11
köva undan 4	mara 15	perka 3
köve 9	-maren 12	piprinna 3
lackra 3	medström 18	pissa 4
lag 3	minska 18	plurra 6
lagg 13	mjuk 2	pluss 11
laka 3	mjälg 9	polla 5, 6
land 9, 13, 15	motström 18	pollerstren 5
landlid 14	mugg 3	pollra 5, 6
latt a. n. 8	muggen 3	pons 11
lava 4	myckelvatten 10	porla 5, 6
led 17	myнна 10	porra 6
ledvatten 1	myraktig 2	port 13
leka 5	myrig 2	pott 11
lekströmmingsgryn- na 17	mäl 9, 14	pullra 6
lerstrand 14	möja 2	pung 11
levande 2	nabb 14	purra 6
ljum 2	Natabrunn 6	puss 11
lobbel 13	nipa 9	putt 6, 11
lok 5, 11	nock 14	pyss 11
lugna 8	nor 9, 10, 13	pytt 11
lugnsjö 4	nordrinnande 11	pöl 11
lunnvåg 4	norsmunn 10	pöla 6
lygn 8	näbba 14	pöns 11
lygnvatten 1	näckbrunn 7	rabb 17
lynja 18	näcken 10	Rackarudden 14
lytt a. n. 2	näckhål 7	rade 17
lyve 18	när 13	rann 7
lå 15	näs 14	redd 18
lågsvatten 18	näsa 14	ren a. 2
långgrund 14	näv 14	ren s. 17
långudde 15	ocker 12	rev 14, 15
lä land 16	ofs 18	revel 8, 14
läa 16	-ogen 12	ridla 4
lägga sig 17	ogen 15	ridvad 9
lända 9	ogg 14	ringel 4
	ogga 18	rinna 3, 4

rinnare 7	sig 6, 7	sjövräk 3
rum 17	siga 3	sjöände 12
runnil 7	sigga 3	skadda 3
rutten 2	sik 6	skaft 14
rygg 5, 15, 17	sila 3	skage 14
rå 13	silder 9	skala 5
rådande 13	silka 3	skalle 15, 16
råe 3	siller 8	skate 14, 15
rålig 3	sillerbäck 7	skidda 3
rålke 2	sillra 3	skinnarböla 7
råne 3	silta 3	Skjutgrundet 17
rånig 3	sipa 3	skodda 3
råne 3, 7	sippra 3	skorsa 15
råvulen 3	sirla 3	skravla 5
Rängen 12	sirra 3	skreva 15
ränna v. 4	sjublöt 11	skrubba 15
ränna s. 13	sjudhet 2	skrugge 5
rännel 7	sjåsa 6	skvabb 3
rännil 7	själ 8	skvabba 5
rönnel 7	själder 9	skval 7, 16
rönnare 7	sjö 4, 11, 12, 17	skvala 5
rörmal 14	-sjö 11	skvalka 5
rörmar 14	sjöbjörn 17	skvalkrum 5
rörstrand 14	sjöblöt 11	skvaller 7
rörtapp 14	sjöbotten 12	skvallra 5
salt 2	sjöbunden 12	skvalp 5
sandbotten 12	sjöbuss 17	skvalpa 5, 17
sandrevel 15	sjöge 11	skvalprum 5
sandstrand 14	sjögig 1, 12	skvalta 5
sandudde 15	sjögång 4	skvamla 5
sandvik 15	sjöhävning 4	skvampa 5
sanka 17	sjöig 12	skvassel 7
sankstrand 14	sjökant 13	skvassla 5
Saxen 12	sjörensning 18	skvatt 3
-se 11	sjörull 4	skvatta 3
seg 6, 7	sjörå 13	skvatter 5
sega s. 6	sjörant a. n. 4	skvepa 5
sega v. 3	sjösand 14	skvilpa 5
segelled 8	sjösik 15	skvimma 5
seka 3	sjöskel 13	skvimp 3
seke 6	sjöslätta 12	skvimpa 5
sel 8	sjösprång 18	skvimpla 5
selvatten 8	sjöss, till 17	skvitta 3
-si 11	sjövan 17	skvittra 3

skvolka 5	sorla 6	strit 4
skvulpa 5	sprauta 4	strita 4
skvål 7	sprickugg 4	stritta 4
skvåla 5	springa upp 18	struck 8
skväcka 3	springvatten 18	struta 4
skväckt 3	spruta 4	stryk 8
skväkta 3	språngvatten 18	stryl 4
skväl 3	språngvatten 1	stryt 4
skvåla 5	sputa v. 4	stråk 8, 18
skvälm 3	sputa s. 11	stråke 8
skväpp 3	spykälla 6	stränt 4
skvätt 3	stalp 9, 14	stränta 4
skvätta 3	stank 3	strätt 9
skåla 5	sten 16, 17	strätta 4
skällhet 2	stenbotten 12	strök 18
skär 15, 16	stenmal 12, 14	ström 8, 13, 17
skära 10	stenmaln 14	-ström 8
skärfallen a. 16	stenrev 14	strömdrag 13, 18
skärföding 16	stensqual 7	strömgadd 13
skärgård 16	stenslang 14	strömfången 13
skärhammare 16	stenstrand 14	strömhuvud 8
skärig 16	stenudde 14	strömkarlen 10
skärjig 16	stiga 18	strömlagg 8
skärkarl 16	stilt a. n. 2	strömna 4
skärsäta 16	stink 3	-ström(men) 8, 18
skärtjåla 16	stinka 3	strömmingsblänka 5
sköl 9, 14	stjolpa 14	strömstark 8
skördel 7	stop 9	strömstråk 13
slakfors 8	storlandet 15	strömtussen 10
slang 15	storskvala 5	strömvirvel 18
slank 3	Storån 8	strömvärvel 18
slatter 15	strand 9, 13	stup 9, 14
sleke 14	strandkant 13	stupa 15
slemmig 2	strandmal 14	stupe 13
slick 3	strandskval 13	stånda under 3
slidrig 2	strandskvalp 13	ståndvatten 1
Slikohavet 17	strek 8	stänk 3
slänge 15	streke 8	stäcka 3
smatter 5	strela 4	städja 9, 13, 14
smul 2	strele 4, 7	stäk 13
smunk 3	stren 4	stämn 10
smög 13	stricke 8	stänk 3
sog 18	strid 8	stänka 3
sollra 6	stril 4	stöcka 3

stöp 9	sörjas 10	tärn 11
störtdjup 14	sörjeband 18	udd 14
störtsjö 4	sörjeis 18	udde 14
sug 6, 8, 18	söt 2	udu 5, 9
suga 3, 9, 12, 18	ta i sjön 1	ugg 4
sugn 9	takdropp 3	underluga 4
sul 6	tange 14	-unge 12
sund 7, 9, 13	tilka 3	uppeda 9
sur 3	tillra 3	uppedvatten 9
surbrunn 6	tillström 18	uppkom 6
susa 6	tilpa 3	upplandet 15
svalg 17	tirka 3	upplöp 10, 18
svall 4	tirla 3	upprinna 6
svallgrus 14	tjucken 3	upprinning 6
svallvåg 4	tjuta 4	upprinsel 6
svartdjup 13	tjära 11	uppräning 6
svava 10	tjärn 11	uppström 18
svedvatten 1	-tjärn 11	uppvatten 1, 10, 18
svegen 3	tjärna 11	ur 3, 5
svegna 3	tjärnava 12	urren (vita) 4
svinga 4	tjärndolp 11	urvattnad 2
svinkla 5	tjärndövel 11	-us 10
svälla 3	tjärne 11	utfall 10
syra 3	tjärnlok 11	utlopp 10
syrka 3	tjärnputt 11	utomskärs 17
syrvel 4	topp 5	utsjö 18
sådvatten 1	trehörnig 12	utskärgård 16
såg 6, 8	treslind 12	utskäring 16
såga 3, 9, 18	trill 9	utström 18
såk 7, 11	trång 9, 13	utvatten 18
såka 3	tränge 9	uven 3
såra 10	trängsel 9	vad 9
säck 1	träsk 12	vala 4
säga till 4	tvebottentjärn 11	vall 9, 14
Sälbådan 17	tvebottnad 12	-vall 12
Sälgrundet 17	tvärdjup 14	valla 7
sälis 18	tvärsjö 4	vann- 1
Sälstenen 17	tvärrå 9	vannbulen 2
sältingede 14	tvärälv 9	varm 2
sältingmar 14	tväska 3	varra 5
sättis 18	tyta 4	varre 4, 5
sättisband 18	tåka 3	varvla 4
sögg 3	tånge 14, 15	vass 12
söra 10	tärja 12	vass- 1

vassbol 2	vatts- 1	vattutorr 2
vasse 12	vattsköld 2	vattutät 2
vassel 7, 11	vattstöpt 2	vattuvälvande 4
-vassel 12	vattsur 2	vattuvärv 2
vassfall 9	vattu- 1	ved 9
vassfloge 11	vattuaktig 2	veda 9
vassmig 2	vattuband 13	vege 9
vassnisk 2	vattubulen 2	veke 9
vassrugge 12	vattubulgen 2	ver 5
vasstapp 12	vattubölgig 2	vera 5
vasstispa 2	vattubölja 4	ves- 9
vasstrand 14	vattudränk 2	vik 9, 15
vassvik 15	vattuffall 9	Vikarbyn 15
vassvärvel 4	vattufar 17	vind 12
vatt- 2	vattufflåg 4	vindel 9
vatten 1	vattufflåsa 5	vindling 9
vattenbryn 4	vattufora 2	virvla 4
vattenbrädd 4	vattug 2	vis- 9
vattenbubbla 5	vattuglo 11	vist- 9
vattendrag 1, 7	vattugren 9	vitgetter 4
vattendränk 2	vattugräv 11	viting 4
vattenfall 9	vattugådd 2	vitkravel 5
vattenklo 2	vattugång 13	vitvåg 4
vattensamling 11	vattuhålare 4	vodo 9
vattenskarv 13	vattulag 18	vog 4, 9
vattenskorpa 4	vattulitet 2	vottne 2
vattensköld 13	vattulok 11	vred 9
vattenstånd 18	vattuloss 10	vrinjel 5
vattenyta 4	vattulossning 10	vrist 9
vattenånga 3	vattulundes 2	vrång 12
vattflod 2, 4	vattulösa 2	våg 4, 9, 15
vattfly 11	vattunge 16	vågadal 5
vattfåra 10	vattupost 11	våggrop 5
vattkärr 11	vatturand 13	vågkam 5
vattna 1	vatturinnel 7	våt 2
vattna v. 2	vatturänna 7	vått 3
vattna- 1	vattuskate 4	våtvara 3
vattna om 2	vattuskvalp 13	vädel 9
vattna upp 2	vattuskörd 13	väderbrott 15
vattnas 2	vattusluka 4	vädergall 16
vattne 2	vattustack 2	väg 18
vattnen pl. 1	vattustad 13	vägg 14
vattning 2	vattusugare 4	väle 9
vattning 2	vattusvål 3	välla 5

vändel 9	Ådgrundet 17	äll 7
vängel 9	åg 4	älv 8
vänner pl. 1	åger 17	älv- 8
värme 8	ågrening 9	älva 11
värmsel 6	-åjs 10	älvalek 11
värmselsprång 6	åkrök 9	älvar pl. 11
värmselsåg 6	åkvissla 9	älvbacke 9
värmsla 6	ål 10	älver- 8
värsel 6	Ålands hav 1	älvkor 11
väta s. 2	ålbotten 15	älvoxar 11
väta v. 2	åma 3	ävjeflo 8
väta sig 1, 2	åmot 9	ö 15
vätska 2	å-mun 10	öga 7, 11
vätskas 2	åmyrne 10	-öga 12
-vättern 12	åmöte 9	öger 14, 15, 17
vättne 2	å-nor 10	öjn 15
vättner pl. 1	år 14	-öjn 12
vöttu- 1	år- 8	öka 18
vöttudrag 7	å-ren 9	öljig 2
yrbrunn 6	ås 17	ölk 11
yta 4	Åsnekove 12	-ön 12
å 8, å- 8	återbära 9	ör 12, 14, 15, 17
åbacke 9	åvassla 8	örjebrunn 11
åbrink 9	åvådersland 16	öse 10
åbräcka 9	åvädrigt a. n. 4	-öse 10